

Kvittering på innsendt hørings svar på Offentlig høring av NOU 2023: 3 Mer av alt - raskere

Høringens saksnummer: 23/244

Høring: Offentlig høring av NOU 2023: 3 Mer av alt - raskere

Levert: 05/02/2023 11:59:33

Svar type:

Jeg svarte som: Arbeidsgiverorganisasjon

Avsender: Norsk Industri

Kontaktperson: Ole Børge Yttredal

Kontakt e-post: oby@norskindustri.no

Kommisjonen svarer på de langsiktige problemstillingene og har klokkelig begrenset tidshorisonten til 2030. Markedsdesign og mulige nye prismodeller er beskrevet som viktig, men var utenfor mandatet. Temaene er overlatt til et nytt utvalg, Strømprisutvalget, som skal se på mulige nye modeller for den nasjonale prisfastsettelsen og som skal levere sin innstilling i oktober i år.

Etter en bred forankring i vår medlemsmasse følger her Norsk Industris kommentarer til de sentrale punktene i Energikommisjonens rapport.

Bakgrunn

Norsk Industri slutter seg til hovedbudskapet i Energikommisjonens rapport, vi trenger definitivt "mer av alt raskere". Mer kraft og et velfungerende energisystem er bunnplanken for den elektrifiseringen og industriutviklingen vi trenger for å nå våre klimamål samtidig som verdiskapingen økes. Det er bra at det er konkrete anbefalinger innenfor ulike områder for økt fornybar kraftproduksjon, mer effektive konsesjonsprosesser, mer energieffektivisering osv, der tilgang på tilstrekkelig fornybar kraft skal være et norsk konkurransefortrinn.

Norsk Industri mener det gis for få konkrete anbefalinger i rapporten om hvordan dette skal gjennomføres, og det er derfor ekstremt viktig at anbefalingene raskt tas videre og gjennomføres i praksis. Utvalget er delt når det gjelder behovet for å sette konkrete mål, og hva som er riktig virkemiddelbruk, for eksempel i omtalen av kabeldisponering. Utvalget er også delt i om det skal stilles krav til vannkraftprodusentene for å benytte gitte konsesjoner og utnytte mulighetene for modernisering og opprustning. Skal vi nå målene våre, må det meisles ut en konsistent politikk med rammevilkår som forplikter utbygger av kraft samtidig som det gis incentiver som sikrer lønnsomhet for prosjektene.

Perioden vi er inne i, med svært høye og volatile kraftpriser, er krevende for all industrivirksomhet. I det korte bildet er det alvorlig at vi ikke har sikret en ordning for refusjon til industrien for de høye kraftprisene vi nå ser. Det er et faktum at dagens kraftsystem ikke har tålt stresstesten vi har fått med de ekstremt høye prisene, som vi aldri tidligere har vært i nærheten av. Innvirkningen på realøkonomien er formidabel. Noe som bare er delvis håndtert ved den strømprisrefusjonen som husholdningene nå får. Vi står overfor et paradigmeskifte i kraftsektoren som vi må ta på det største alvor.

For den kraftforedlende industrien, som for en stor del har lange kraftkontrakter, er inndekningen på lengre sikt helt avgjørende for å sikre videre drift, investeringer og utvidelser. Tilsvarende gjelder selvfølgelig også for nye industriprosjekter.

Norsk Industri slutter seg til dem i utvalget som mener at klimapolitikken i hele Europa har medført at utviklingen av kraftsektoren har blitt samfunnets viktigste virkemiddel for å nå utslippsmålene. Det er et faktum at det ikke er lønnsomheten som følge av spotprisen som styrer kraftaktørens valg av teknologi eller omfanget av investeringer i ny kapasitet. Dette er grønne sertifikater i Norge og Sverige et eksempel på. Tilsvarende støtteordninger er brukt i andre europeiske land for å utløse investeringer i ny fornybar kraftproduksjon.

Kraft- og klimapolitikk et paradigmeskifte

Norsk Industri støtter Norges mål om å redusere klimagassutslippene med 55% innen 2030. Dette må kombineres med målet om å øke fastlandseksporten med 50%.

Utviklingen av kraftsektoren er samfunnets viktigste virkemiddel for å nå de vedtatte klimamålene. Kraft er langt mer enn en vanlig handelsvare. Det er nødvendig infrastruktur som skal bidra til at vi når samfunnsmålene for klima, industribygging og verdiskaping. Kraftpolitikken må innrettes deretter. Politikken må utformes slik at den sikrer rimelig og rikelig tilgang til kraft. Norsk Industri støtter flertallet i Kommisjonen, som setter et måltall på 40 TWh ny fornybar kraftproduksjon og 20 TWh energieffektivisering innen 2030.

Rikelig tilgang til fornybar kraft til konkurransedyktige vilkår er avgjørende for industriell vekst og utvikling. Det er et sterkt bånd mellom energipolitikk, klimapolitikk og industripolitikk. Men også kommunepolitikk, blant annet gjennom regler for arealdisponering, spiller en viktig rolle. Industrien er i stor grad en distriktsnæring som via direkte sysselsetting og ringvirkninger bidrar til aktivitet og bosetting i hele landet.

Ny krafttilgang

Vannkraft

Norges robuste og rene kraftsystem skyldes at over 90 % av kraftproduksjonen kommer fra vannkraft. Vannkraft er en fleksibel og tilgjengelig energikilde, og vi har et stort omfang av regulerbare vannreservoarer, vannkraftverk som kan starte og stoppe produksjon på kort varsel og mulighet til å produsere kraft etter behov. Dette er godt egnet i fremtidens kraftsystemer, som vil kombinere fleksibel vannkraft med uregulerbar kraftproduksjon fra vind og sol.

Norsk Industri mener det ligger et fortsatt betydelig potensial for ny kraftproduksjon fra våre vannkraftressurser. Særlig ved oppgradering og modernisering av dagens kraftverk, enkelte nye utbygginger, men også ved utbygging av ny småkraft og skånsom utbygging av vernede vassdrag med vekt på flomvern.

Statkraft viser for eksempel økende vilje til oppgradering og utvidelse av minst fem større vannkraftprosjekter innen 2030, hvorav Folgefonna (Mauranger) kraftverk er det største. Slike prosjekter trenger vi flere av. Det må prioriteres og tilrettelegges for rask gjennomføring av større prosjekter (produksjon og/eller effekt) slik som for Mauranger og Røldal/Suldal som er av høy viktighet for samfunnets forsyningssikkerhet og bidrag til nødvendig kraftoverskudd.

Vannkraftforumet i Norsk Industri har kartlagt at for vannkraftverk over 100 MW, er det ca. 40 % som ikke er oppgradert på over 30 år. Det er et betydelig etterslep på

revisjon og oppgradering av eksisterende kraftverk. Det er svært viktig at vannkraftverkene vedlikeholdes, moderniseres og tilpasses klimaendringer. Det bør ses nøye på flere kilder for magasintilførsel, høyere ytelse og regularitet, hvordan kraftverkene bør tilpasses fremtidens energisystem, teknologimuligheter for mer optimal drift samtidig som viktige naturhensyn skal ivaretas.

De siste to årene har det vært svært stor prisforskjell mellom Sør-Norge og prisområdene Nordenfjells. I fire måneder var spotprisen i NO3 under 20 øre/kWh sommeren 2022. Både i Sverige og Norge bygges det ut større overføringskapasitet mellom nord og sør. Det er ventet at prisforskjellene jevnes ut etter hvert som nye overføringsforbindelser settes i drift. Dermed er det bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomt å oppgradere, utvide og modernisere store (og mindre) kraftverk Nordenfjells før overføringskapasiteten økes. Departementet, Norsk Industri og andre har ansvar for at denne mulige økonomiske gevinsten synliggjøres i størst mulig grad.

Leverandørene til vannkraft er parat til å medvirke til at oppgraderingene av større vannkraftverk gjøres så hurtig som mulig.

Flertallet i Energikommisjonen mener det må inngås en frivillig avtale mellom staten og vannkraftprodusentene med målsetting om å bygge ut 7 TWh innen 2030. Norsk Industri støtter dette, og industrien har lang og positiv erfaring med slike avtaleløsninger som kan være til inspirasjon.

En avtale mellom myndighetene og kraftsektoren kan bidra til både oppgradering, ny vannkraft, flomvern, mv. mot 2030. Dette forutsetter at staten sikrer rask saksbehandling av konsesjoner og nett. Vi må ha et skattesystem som sikrer utbygging av vannkraft. "Gryteklare prosjekter" fra Fornybar Norge i 2020 gjorde at bransjen fikk gode skatteløsninger, men svært få prosjekter ble realisert. En avtaleløsning må være god for begge parter. Målrrettede insentiver, rammevilkår kombinert med krav fra staten vil bidra til dette.

Norsk Industri støtter Energikommisjonen i at "Det er viktig at rammeverket, blant annet skattesystemet, legger tilstrekkelig til rette for investeringer i fleksibilitet, eksempelvis økt effekt og pumpekraftverk" og flertallet i at "det ved gjennomføring av vilkårsrevisjoner bør søkes å unngå tap av kraftproduksjon og reguleringsevne uten at det går på bekostning av helt nødvendige forbedringer av miljøtilstanden i vassdraget". Skattesystemet for kraftbransjen må være stabilt og forutsigbart for å utløse investeringer.

Det må videre sikres at prosjekter ikke "presses" under 10 MW-grensen for småkraft på grunn av reglene for grunnrenteskatt. Norsk Industri ønsker at for kraftverk opp til 20 MW, så er de første 10 MW fritatt for grunnrenteskatt, som i dag, uavhengig om installert effekt havner litt over konsesjonsgrensen på 10 MW.

Realisering av nye vannkraftprosjekter betinger en bærekraftig leverandørindustri fremover, både med hensyn til lokal kompetanse og kapasitet. Dette krever at kraftsystemet ses på som samfunnskritisk infrastruktur, og at behovet for å ha kompetanse og kjennskap til kraftproduksjon og nett lokalt anerkjennes. Fortgang på viktige vannkraftprosjekter fremover trengs, og Norsk Industri er bekymret over manglende kapasitet både hos kraftselskapene, leverandørene og myndighetene (OED, NVE og Statnett). Tiltak for rekruttering til vannkraftbransjen bør iverksettes både forhold til ingeniører og fagarbeidere.

Det er viktig at nye vannkraftprosjekter er bærekraftige. I Verdalsvassdraget kan ny kraftproduksjon, flomforebygging og bedre forhold for laksen oppnås med en kraftig

nedskalert og endret plan sammenlignet med tidligere planer. Denne hensyntar viktige verdier for bærekraft, biologisk mangfold, naturverdier, urfolks rettigheter og områdets kvaliteter for rekreasjon og friluftsliv. Slik kan Verdalsvassdraget være piloten som viser at ny vannkraft i dag kan løses på en bærekraftig og skånsom måte.

Vindkraft til havs

Havvindutbyggingen må skje raskt og regjeringens ambisjoner om volum for 2030 må økes betydelig.

Havvind står foran store valg allerede i 2023. Sørlige Nordsjø II (SNII) kan bygges ut med 1,5 GW og ytterligere 3 x 1,5 GW, totalt 6 GW. Utsira kan bygges ut med 3 x 0,5 GW. Dersom dette besluttes nå, kan vi få 7,5 GW ny produksjon til 2030. I tillegg vil prosjekter som Trollvind kunne bygges ut. Samlet kan dette gi over 34 TWh produksjon fra havvind i 2030 og vil være et signifikant bidrag til forsyningssikkerhet i området. Det vil også bidra til raskere prisreduksjon og redusere prissmitte fra Europa. Norsk Industri mener det fortsatt er potensial for å kutte ned tiden fra lisenstildeling til start av kraftgenerering fra SNII og Utsira, f.eks. gjennom økt bruk av parallelle utrednings- og konsesjonsprosesser i de tidlige fasene, mer optimal rolledeling mellom utbyggerne og myndighetene.

Norsk leverandørindustri til olje og gass har et godt utgangspunkt for å bygge opp virksomhet rundt leveranser til havvind. Samtidig må slik omstilling skje svært raskt, for at norske leverandører skal være konkurransedyktige overfor utenlandsk industri som allerede er godt etablert i markeder for offshore vind. Det er viktig å sikre rammevilkår som gjør det attraktivt å investere på norsk sokkel og som legger til rette for oppbygging av en sterk og lønnsom leverandørindustri. Dette må reflekteres i utlysningene. Hastighet og volum for utbyggingen av havvind er ett viktig bidrag for å dempe leverandørindustriens fremtidige aktivitetsreduksjon inne olje- og gassnæringen.

Fremoverlente bedrifter og dyktige ansatte har fått frem flere store investeringsprosjekter i ny industriproduksjon i Grenland. Prosjektene medfører stort kraftbehov generelt og økt elektrifisering vil redusere industriens CO₂-utslipp betydelig. Når kraftkablene fra SNII skal bygges, bør en sjøkabel legges til Grenland. Både av hensyn til forsyningssikkerhet og den pågående grønne industriutviklingen i området. Norsk Industri ber om at Statnett får i oppdrag å gjennomføre dette så fort som mulig.

Det er i dag opp mot 20 konsortier som jobber mot SNII og Utsira Nord. Kun et fåtall av disse vil vinne frem ved den første utlysingen. For å opprettholde Norge som et attraktivt satsningsområde for havvind og sikre aktivitet blant de konsortier som ikke når frem i denne runden, bør videre fremdrift konkretiseres allerede i år. Norsk Industri mener neste trinn i Sørlige Nordsjø II bør utlyses allerede i 2024. Videre bør nye områder på norsk sokkel utlyses i 2025 for å sikre kontinuitet og forutsigbarhet for både utbyggere, leverandørindustrien og eksisterende og nye, grønne verdikjeder. For å oppnå det langsiktige målet om minst 30 GW tildelt innen 2040, må det være jevnlig (hvert annet år) tildelingsrunder i årene fremover.

Enkelte andre land har såkalte sektoravtaler for sin havvindsatsing. For å forankre en slik storstilt satsing, bør Norge vurdere om en sektoravtale er hensiktsmessig for havvindnæringen og kraftbrukerne. En slik avtale kan inkludere volumer, rammevilkår, bærekraft, HMS, utdanning, mv.

Vindkraft på land

Det er viktig å komme raskt i gang med fortsatt utbygging av vindkraft på land, særlig for å unngå et kraftunderskudd med de negative konsekvensene dette vil ha for norsk industri og forbrukere. Vindkraft til grønn industriutvikling har gitt og vil fortsatt gi gode lokale ringvirkninger og stor sysselsettingseffekt.

All kraftutbygging fordrer en sterk samfunnskontrakt. En reguleringsmodell for vindkraft på land som gir kommunene beslutningsmyndighet på måten som er foreslått i høringen om endringer i energiloven og plan- og bygningsloven, vil bidra til en ryddigere avklaring om arealer som er aktuelle og uaktuelle for vindkraft. En slik modell er en forutsetning for lokal aksept. Norsk Industri støtter Energikommisjonens forslag om at konsesjons- og saksbehandlingstiden for kraft- og nettutbygging forenkles og strammes opp, med mål om å halvere saksbehandlingstiden for raskere konsesjonsprosess og utbygging. En slik forsering må ikke undergraves av at vi nå får én prosess i kommunene og én prosess i NVE. Vi viser for øvrig til vårt høringssvar om dette.

Hensikten med reguleringsmodellen er å bedre samfunnsaksepten for vindkraft. Det vil ikke en reguleringsmodell være i stand til å gjøre alene. Norsk Industri viser i denne sammenhengen til Finansdepartementets «Høring – Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft» der intensjonen er at en større del av totalbeskatningen av vindkraft skal tilfalle vertskommunen.

Norsk Industri er opptatt av at en grunnrenteskatt må være investeringsnøytral og ikke til hinder for utbygging av samfunnsøkonomisk lønnsom vindkraft. Skatten bør være kontantstrømbasert som for vannkraften og det er viktig at skattesatsen ligger fast. For Norsk Industri er det fundamentalt viktig at kontraktspris (kraftselskapenes reelle inntekter) legges til grunn der det er inngått fastpriskontrakter og at mer av skatteinntektene tilfaller vertskommunene. Vi viser også til vårt høringssvar om dette.

Solkraft

Norsk Industri støtter Energikommisjonen i at solkraft kan gi et viktig bidrag til kraftforsyningen i Norge. Vi støtter Energikommisjonens anbefaling om å vurdere å innføre krav om andel egenproduksjon av energi på nye bygg. Det er viktig at det etableres en god modell for fordeling av nettkostnader mellom lokale solkraftprodusenter og andre nettkunder, slik at andre kunder ikke påføres ekstrakostnader over nettleien. For bakkemontert solkraft er det viktig at systemet for konsesjonssøknader forenkles og kapasiteten for å behandle søknader tilpasses behovet.

Kjernekraft

Kjernekraft kan på sikt bidra positivt til kraftbalansen, og muligens til energiforsyning på store, kommersielle skip. Bedrifter og forskningsmiljø som ønsker å undersøke mulig innfasing av kjernekraft må understøttes, men ikke forsinke innfasingen av mer moden teknologi. Norge må løpende følge den internasjonale utvikling innen kjernekraftteknologi og -sikkerhet.

Energieffektivisering

Det er i dag et stort potensielt for energieffektivisering på tvers av sektorer og i mange tilfeller vil dette være langt billigere og raskere å gjennomføre enn å bygge ut ny kraftproduksjon. Imidlertid vil dette ofte være investeringer som den enkelte aktør ikke kan finansiere alene og det vil kreve en form for støtte for å få tiltakene gjennomført. Norsk Industri er derfor helt enig med Energikommisjonen i at Enovas mandat må endres slik at de også må støtte energieffektivisering i

industriproduksjon. Dette må også inkludere moden teknologi som ikke er bedriftsøkonomisk lønnsom og uten å forskjellsbehandle kvotepliktige og ikke-kvotepliktige bedrifter.

Energieffektivisering gjør at bedrifter kan redusere sine utgifter til strøm, men gir også en betydelig besparelse for samfunnet gjennom redusert behov for utbygging av ny kraftproduksjon, økt forsyningsikkerhet, redusert arealbruk og naturmangfold. Det er derfor rimelig at slike tiltak gjennomføres som et spleiselag mellom bedrift og stat.

Det er store muligheter for energieffektivisering i industrien, men det har i for liten grad vært mulig å få nødvendig støtte til å gjennomføre slike tiltak. Eksisterende tilskuddsprogrammer reduserer bedriftenes mulighet til helhetlig energieffektivisering.

Norsk Industri mener en ny tilskuddsordning, der man får en gitt kronesats i tilskudd pr kWh spart energibruk, vil gi et kraftfullt insentiv til helhetlig tilnærming til energieffektivisering i bedrifter. En slik ordning kan bestå av to komponenter: Et grunntilskudd og et rentefritt lån som ettergis kWh for kWh når effektiviseringsgevinsten er oppnådd og dokumentert. På denne måten vil bedriften få et minimumstilskudd (risikoavlastning), samtidig vil en slik ordning være resultatbasert ved ettergivelse av lån basert på hvor store besparelser som faktisk oppnås. En slik ordning kan også utformes med et prosentvis tak på hvor stor andel av kostnadene som kan gis i tilskudd.

Etter vårt syn ville en slik ordning stimulere til at fokuset er på hvor store besparelser som det var mulig å oppnå, heller enn å tilpasse/dele opp søknader for å passe inn i ulike eksisterende støtteprogrammer. Dagens støtteprogrammer gir i mange tilfeller en suboptimal energieffektivisering der ulike støtteordninger begrenser hvor stor energieffektiviseringsgevinst som kan oppnås, heller enn at det totale potensialet for energieffektivisering hentes ut. Videre kan en slik ordning være sektoruavhengig.

Elektrifisering av sokkelen

Norsk Industri mener elektrifisering av sokkelen må gjennomføres for at Norge skal nå klimamålet. Elektrifisering offshore er avgjørende for olje- og gassindustriens klimafotavtrykk og samfunnskontrakt. Omfattende utbygging av ny fornybar kraft gjør elektrifisering av sokkelen, i likhet med andre elektrifiseringstiltak, lettere å oppnå. Samtidig støtter vi mindretallet i utvalget, som mener at elektrifisering offshore må gjøres slik at det over tid bygges tilstrekkelig havvind til å dekke energibehovet til elektrifisering i Nordsjøen. Dette for å unngå at kraftbalansen på fastlandet svekkes.

Equinors prosjekt "Trollvind" må bygges ut så hurtig som overhodet mulig, for å bidra til å oppnå Norges klimamål. Samtidig er det svært nødvendig at Bergensområdet tilføres ny kraftproduksjon og at oljeselskapene bidrar med ny kraftproduksjon til elektrifiseringen.

For å redusere klimagassutslipp på norsk sokkel, bør også karbonfangst- og lagring (CCS) vurderes. Krafttilgang fra flytende mobile gasskraftverk med CCS kan også bli en aktuell løsning.

Magasindisponering og utenlandshandel

I konsesjonsprosessen for de to siste kablene som ble bygget til kontinentet, UK og Tyskland, uttrykte Norsk Industri stor bekymring for konsekvensene av en slik ytterligere integrering med Europa. Hovedgrunnen til vår bekymring var endringen i

energimiksen i Europa – bort fra fleksibel kraftproduksjon til ny, uregulerbar fornybar kraft (vind og sol). De massive endringene har gjort at forretningsmodellen har endret seg radikalt og vi har fått en prissmitte inn i det norske systemet som er mye sterkere enn det som lå til grunn da kablene ble planlagt. Vi har blitt helt avhengig av ikke-regulerbar fornybar energi. Dette er realiteter som må legges til grunn når nye modeller skal vurderes.

Vi støtter synet til de i Energikommisjonen som understreker at dette er et avgjørende premiss når videre langsiktig drift som ivaretar partenes interesser skal drøftes med våre handelspartnere.

I forlengelsen av dette støtter Norsk Industri også Energikommisjonens flertallsmerknad om at det “bør utredes hvordan utvekslingen på mellomlandskablene kan innrettes slik at prissmitten fra store omliggende kraftsystem til det relativt lille norske systemet ikke overstyrer norske energipolitiske målsettinger.”

Disse vurderingene henger sammen med hvordan vi disponerer vannet vårt. Krav til fyllingsgrad i flerårsmagasiner er nødvendig for å ivareta forsynings sikkerheten. Norsk Industri tok tidlig til orde for en “handlingsregel” for bruken av våre vannressurser for å hindre at vi kommer i en knapphetssituasjon. Noe som igjen kan føre til rasjonering. Regjeringen har nå innført nye reguleringsregimer for vannmagasinene våre. Disse endringene må evalueres og det må vurderes om de skal ytterligere forsterkes. Gjennom vinterhalvåret må tempo i redusert fyllingsgrad løpende vurderes opp mot magasinering av vann (snø) i nedslagsfeltene

Norsk Industri mener at det ikke skal være automatikk i fornyelse av utenlandskonsesjoner. Når konsesjonstiden for en utenlandsforbindelse løper ut må det på nytt gjøres en vurdering av om det er i samfunnets interesser at den skal fornyes, på samme måte som ved vurderingen av nye kabelforbindelser. Erfaringene fra utveksling over andre forbindelser bør være en del av grunnlaget for å vurdere en fornying.

Markedsdesign

Endringene i kraftmarkedet og dets virkemåte står høyt på agendaen i EU. Endringsprosessen legger rammene for norske tilpasninger. Det er helt avgjørende at norske myndigheter inntar en aktiv rolle og tar initiativ til dialog med EU om endringer i regelverk slik at disse også tar høyde for norske særtrekk.

I det siste fremlegget fra EU-kommisjonen om markedsdesign ser det ut til at EU ikke kan, eller vil, gjøre større endringer i deler av markedsdesignet på kort sikt, men går videre med spotmarkedet og utveksling mellom land slik det ser ut i dag. Det overlates til medlemslandene å selv lage ordninger som sikrer tilstrekkelig investeringer i ny fornybar energi og fleksibel kraftproduksjon. Tilsvarende må landene organisere sluttbrukermarkedet slik at prisene i større grad reflekterer kostnadene i verdikjeden. Det er lagt stor vekt på differansekontrakter (CfD) som virkemiddel for å sikre ny krafttilgang og kapasitet.

Vi mener dette stiller EU overfor to dilemmaer:

1. *Klimapolitikk*: EU ønsker å være foregangsområde i verden på å omstille kraftsystemet for å nå utslippsmål. EUs tilnærming vil føre til høyere kostnader enn hos konkurrentene.
2. *Konkurransesevne*: Marginalkostnaden i “merit order” skal fortsatt i stor grad sette prisene i sluttbrukermarkedet samtidig som alle internasjonale konkurrenter bruker kostnadsbaserte kraftpriser.

Disse dilemmaene gjør det særs viktig å regulere sluttbrukerprisene på en annen måte enn i dag, også i Norge. Norge har stor handlefrihet til å endre modellen slik at sluttbrukerne ikke blir eksponert for spotprisen på samme måte som i dag.

Norge kan ikke fortsette som det eneste land der timesprisene sendes til alminnelig forsyning og industri. Prisene i andre enden av kablene blir mer volatile. Prisene blir svært høye når det ikke blåser og smitter direkte inn i det norske markedet. Høye norske vannverdier vil gjøre at de laveste prisene ikke vil smitte tilsvarende. En slik modell vil ødelegge norsk konkurransekraft og vil, gitt de utslagene vi ser i kraftmarkedet i dag, neppe være politisk akseptable.

Strømprisutvalget som skal levere sin rapport i oktober i år må derfor fokusere på modeller og komme med anbefalinger som sikrer konkurransekraft og reduserer forbrukers eksponering for volatiliteten i spotprisen. En nødvendig endring må komme hurtig.

Tiltak for økt nettkapasitet

Dagens regelverk, og i stor grad praksis, ble innført i en situasjon med overkapasitet og tilgjengelighet på både nett og kraft. Nå er dette endret fullstendig. Vi har massivt underskudd på både kraft og nett. Nytt nett har stort sett svært lang ledetid.

Kraftnettet er pulsåren i kraftsystemet for å sikre alminnelig forsyning og både ny og eksisterende industri, tilstrekkelig kraft. Dagens rammer for utvikling av nettkapasitet, er laget for en helt annen tid. Tempoet i elektrifiseringen og utvikling av ny grønn industri gjør at reguleringen av dette området må fornyes. Radikale tiltak må iverksettes for å få opp investeringstakten og redusere behandlingstiden for omsøkte konsesjoner. Forbedringer må gjennomføres både i konsesjonsbehandling og i nettselskapenes håndtering av tilknytningssaker.

En rekke industriprosjekter står nå på vent og kommer ikke i gang på grunn av manglende nettilgang. Ventetider på 8 - 12 år før kraft og nett er tilgjengelig, er ikke forenlig med et ønske om et forsert grønt skifte.

Regjeringens strømnnettutvalg ga oss noen anvisninger på forbedringer. Regjeringen fulgte opp med en handlingsplan for "raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet," som ble lagt fram 19. april 2023. Hurdalserklæringen sier at regjeringen skal sørge for at staten tar ansvar for å bygge infrastruktur der den trengs og når den trengs. Kapasiteten i strømnettet skal forsterkes i hele landet, og konsesjonsbehandlingstiden kortes ned. Handlingsplanen inneholder mye bra og er en begynnelse på den fornyelsen vi trenger på dette området. Men den gir få eller ingen klare målsettinger om redusert tid for utvikling av nett. Handlingsplanen gir klare forventninger om rask implementering.

Norsk Industri mener, på lik linje med flertallet i Energikommisjonen, at det overordnede målet må være at konsesjons- og saksbehandling av kraft- og nettutbygging forenkles og strammes opp med mål om å halvere saksbehandlingstiden. Nettstrukturen må i større grad bygges ut i forkant enn i etterkant av sikkerhet for etterspørsel og produksjon, samtidig som nettutviklingen må være kostnadseffektiv. Statnetts mandat må tydeliggjøres for å understøtte de overordnede samfunnsmålene. Nettselskapenes planlegging må gjennomføres raskere, slik at nettselskapene tidligere er rede til å fatte beslutning og gjennomføre investeringen når behovet er identifisert.

Myndighetene må videre ha en målsetting om å sikre konkurransedyktige nettvilkår for industrien. Dette innebærer at myndighetene også må gjennomgå regler for tariffing, inklusiv anleggsbidrag, med sikte på å redusere kostnadsbelastningen for

industrien, som omtalt i henholdsvis Hurdalserklæringen og i handlingsplanen.

I denne saken vises det også til Norsk Industris høringsinnspill på Strømnettutvalget datert 30.09. 2022.

Med vennlig hilsen

Norsk Industri

Stein Lier-Hansen

Adm. Dir.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.